

ogillar Rätten påminnelse, som blifvit gjord; *varde inteckningen dödad varde inteckningen dödad. för hvad af köpeskillingen ej kunnat gäldas.»*

Herr Friherre *von Essen* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.

N:o 39.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1882, kl. 6 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af Riksdagens Justitieombudsmans hemställan om tillägg till 104 § 2 mom. Utsökningslagen samt till 33 § Inteckningsförordningen.

Justitieombudsmannen har i den till innevarande Riksdag afgifna embetsberättelse gjort en hemställan af följande lydelse:

»Sedan i 104 § 1 mom. Utsökningslagen stadgats, att när å utmättings- och konkursauktion säljas flera fasta egendomar, som för en fordran äro gemensamt intecknade, då skall, om bland dem någon häftar för särskild inteckning eller kommit i särskild egares hand, hvarje egendom för sig till försäljning utbjudas, och, om vid denna försäljning egendomarne ej gå så högt, att fordran, för hvilken de äro gemensamt intecknade, fullt kan gäldas, alla egendomarne gemensamt utropas till för-

säljning; heter det i 2 mom.: »Gå ej vid det gemensamma utropet egendomarne öfver sammanlagda beloppet af det, som bjudits vid de särskilda utropen, stånde vid första försäljningen fast; gå de högre, gälle sista försäljningen, och varde öfverskottet på de gemensamt utropade egendomarne fördeladt efter de uppskattningsvärden, hvarefter allmän bevillning utgick för nästföregående år. Har någon af egendomarne blifvit styckad, och finnes ej sådant uppskattningsvärde för hvarje del, då skall den på egendomen belöpande andel i öfverskottet mellan delarne skiftas efter den för hvarje del bjudna köpeskilling.

»Men nu kan det hända och har äfven mer än en gång hänt, att på en sådan afsöndrad hemmansdel, hvarå uppskattningsvärde ej funnits, något köpeanbud ej heller skett vid det särskilda utropet af densamma. Huru skall i sådant fall förfaras för att erhålla ett värde på i fråga varande hemmansdel?

»Förgäfves sökes något svar på denna fråga i 32 och 33 §§ af Inteckningslagen, der eljest samma ämne, eller sättet för utrönande af värdet å eller ansvarsbeloppet för hvarje under en gemensam in-teckning inbegripen egendom afhandlas. Der talas om, att i händelse uppskattning till allmän bevillning för året näst före den tid, då in-teckningen söktes, icke finnes, den uppskattning, som efter nämnda tid skedde, skall tagas till efterrättelse, men denna utväg är i förevarande fall af lätt funna skäl ej användbar. Det skulle då vara utmättningsförrättarens värdering, som skulle tillämpas, men detta kan säkerligen ej ske i andra fall, än der utmätning verkligen egt rum. Nu medgifver emellertid 28 § Utsökningslagen, att Öfverexekutor må förordna om in-tecknad egendoms försäljning utan förutgången utmätning. Det torde derföre vara nödigt, att till 104 § 2 mom. ett tillägg göres, som bestämmer att, då någon köpeskilling ej blifvit för den i fråga varande egendomen bjuden, det af utmättningsmannen derå satta värde skall antagas, och, då sådant ej finnes utsatt, värdet utrönas genom särskild uppskattning, den auktionsförrättaren låter verkställa.

Ett lika beskaffadt tillägg kunde ock af samma skäl böra göras till hvad i 33 § Inteckningslagen stadgas.»

Det af Justitieombudsmannen uppgifna fall, under åberopande hvaraf han ansett nödigt, att tillägg af föreslaget innehåll göres ej mindre till

104 § 2 mom. Utsökningslagen än äfven till 33 § inteckningslagen, torde, med afseende å hvad i 4 § af gällande Bevillningsstadga och 11 § af gällande instruktion för taxeringsförrättningarne stadgas rörande uppskattning till bevillning af fast egendom och tiden för sådan uppskattnings giltighet, kunna antagas så sällan i verkligheten inträffa, att för slitande af de i sådant fall uppkommande tvistefrågor icke lagstiftarens, utan lagskiparens åtgärd lämpligen bör påkallas. Hvarje försök att göra lagstiftningen så fullständig och uttömmande, att hon innehåller uttryckliga rättsregler, de der kunna för afgörande af de mest sällsynta undantagsfall åberopas, måste misslyckas till följd af den menliga tankens oförmåga att på förhand uppställa alla de möjliga rättsfall, hvilka framdeles kunna i verkligheten förekomma; och funnes än någon utsigt, att ett dylikt försök skulle lyckligt aflöpa, vore det måhända ändock välbetänkt att afstå derifrån af berättigad farhåga, att eljest lagstiftningens omfång skulle blifva så vidsträckt, dess innehåll så digert, att möjligheten att öfverskåda det förra och inhemta det senare ginge alldeles förlorad. Äfven vid den ofullständighet, som vidlåder och måste vidlåda all lagstiftning, skall dock den insigtsfulle och erfarne lagskiparen förstå att med tillämpning af vetenskapligt grundade och bepröfvade lagtolkningsregler afgöra förekommande rättstvister af omförmälda beskaffenhet lika riktigt, som om de blifvit af lagstiftaren förutsedde och för deras bedömande uttryckliga regler gifna.

Men äfven om hvad Justitieombudsmannen andragit skulle anses innebära fullgiltiga skäl att skrida till ett fullständigande af bestämmelserna i åberopade lagrum, så torde Justitieombudsmannens framställning icke träffa kärnpunkten af frågan, i hvilka afseenden samma lagrum tarvra att fullständigas. Vid närmare granskning ej mindre af hvad 104 § Utsökningslagen innehåller, än äfven af de ordalag, hvori de särskilda lagbudnen äro affattade, framgår med visshet, att lagstiftaren näppeligen tänkt sig som möjligt, att ju icke vid utrop till försäljning af hvarje egendom för sig bud å densamma skulle göras. Det torde kunna sägas, att enligt lagstiftarens förutsättning afgifvande af bud vid hvarje särskildt utrop å den dervid till försäljning utbjudna egendom utgör ett nödvändigt vilkor för tillämpning af det föreskrifna sättet att beräkna, huruvida sammanlagda beloppet af det, som bjudits vid de särskilda utropen, understiger det belopp, hvartill samtliga egendomarne vid det gemensamma utropet gått, eller med andra ord, huruvida genom sistnämnda åtgärd bereds något öfverskott att efter stadgade grunder (d. v. s. i regeln de uppskatt-

ningsvärden, hvarefter allmän bevillning för nästförutgående år utgick) på de gemensamt in-tecknade egendomarne fördelas. Frågan, huruvida ett öfverskott verkligen kan anses hafva genom det senare gemensamma utropet uppstått, måste således först vara afgjord, innan man kan skrida till fördelning af öfverskott. Det ligger ju i öppen dag, att, om t. ex. de gemensamt in-tecknade fastigheterna äro till antalet tre, samt vid de särskilda utropen bud göras å endast två af dem, summan af de belopp, som bjudas å dessa två fastigheter, icke kan, om man nemligen afser ett tillfredsställande resultat, jämföras med det belopp, hvartill vid gemensamt utrop samtliga tre fastigheterna gå. Naturligare kunde i förutsatta händelse ett sådant tillvägagående förefalla, att de två fastigheter, hvarå särskilda bud gjorts, först gemensamt utropades till försäljning, hvarvid lätt vore funnet, huruvida det senare utropet beredt öfverskott att på samma två fastigheter fördelas, samt att derefter alla tre fastigheterna genom gemensamt utrop försåldes, i hvilken händelse genom enkel subtraktion ett köpeskillingsvärde äfven erhöles å den tredje fastigheten, hvarå vid det särskilda utropet något bud icke skett. Utskottet föreställer sig således, att, om en revision af stadgandena i 104 § Utsökningslagen skulle anses erforderlig, densamma borde i främsta rummet afse att för alla tänkbara fall utstaka ny lämplig ordning att utröna, huruvida det eller de gemensamma utropen beredt något öfverskott att fördelas på de särskilda fastigheterna. Men härom föreligger icke något förslag.

Slutligen får Utskottet uttala den åsigt, att, äfven om ett sådant tilllägg, som Justitieombudsmannen föreslagit, gjordes till 104 § 2 mom. Utsökningslagen, dylikt tilllägg till 33 § in-teckningslagen icke därför synes vara erforderligt.

På grund af hvad sålunda anförts får Utskottet vördsamt hemställa,

att Justitieombudsmannens förevarande hemställan icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 April 1882.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservationer:

af Herr *Samzelius*, mot vissa delar af den i utlåtandet begagnade motivering;

af Herr *Åbergsson*, med hvilken herr *Anders Persson* instämt:

»Då, enligt hvad Justitieombudsmannen visat, fall kan inträffa, som icke finnes i 104 § Utsökningslagen förutsedt, anser jag lagen härutinnan böra fullständigas i det syfte, Justitieombudsmannen antydt.»

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 April 1882, kl. 6 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande grunder för rösträtt vid prestval.

Fråga om ändring i gällande grunder för rösträtt vid prestval har väckts i tvenne från Andra Kammaren till Lag-Utskottet hänvisade motioner, N:r 35 och 48.

I motionen N:r 35 föreslår Herr *N. J. Boström*, »att Riksdagen för sin del beslutar, att med upphäfvande af § 21 i Kongl. Förordningen om prestval den 1 April 1843 i stället stadgas:

Rösträtt vid prestval eger icke den, som icke eger rättighet att i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut deltaga».

Den sålunda till ändring föreslagna paragrafen lyder för närvarande sålunda: